

Autor: Ernst Jünger

Vliv drogy je ambivalentní; působí jak na jednání, tak na kontemplaci: na vůli jako i na nazírání. Obě tyto síly, které se zdánlivě vylučují, bývají často vyvolány týmž prostředkem, jak ví každý, kdo někdy pozoroval popíjející společnost.

Je ovšem problematické, smíme-li počítat víno k drogám v užším smyslu. Možná, že jeho původní moc byla za staletí používání ochočena. O něčem mocnějším, ale též démoničtějším, se dozvídáme z mýtů, ve kterých se objevuje Dionýsos jako pán slavnosti se svým průvodem satyrů, silénů, menád a šelem.

Vítězná výprava Dionýsova se dála opačným směrem než výprava Alexandrova: z Indie přes přední Východ do Evropy a jeho výboje jsou trvalejší. Dionýsos platí, právě tak jako Adonis, za zakladatele orgiastických kultů, jejichž periodicitu zasahuje hluboko do dějinného světa a s nimiž byl spojen bujný falický kult. Ten nebyl obsahem dionýsií, nýbrž jedním ze zjevení, která potvrzovala mystérium a jeho závažnou sílu. Oproti těm mohly, podle jednoho starého autora, „slavnosti Afrodity na Kythěře zvát nevinnými dětskými hrami.“

Tato původní síla vína zmizela; vidíme ji, jak se vrací zmírněna v jarních a v podzimních slavnostech vinorodých krajů. Jen zřídka vystupuje ze stupňování radosti ze života, barev, melodií, groteskní obrazů ještě stopa starého světa mystérií se svou démonicky nakažlivou mocí. Archaické rysy se pak vynořují v obličejích, skocích a tancích. Patří k tomu především maska, symbol „převráceného světa“.

Srovnáváme-li triumfy Alexandra a Dionýsa, dotýkáme se tím též rozdílu mezi mocí historickou a živelnou. Úspěch v dějinách, třeba dobytí Babylónu, je letmý a vázán na jména. Okamžik se v této formě nevrací; tvoří článek v řetězu historického času. Pro změny ve světě živlů naproti tomu nejsou důležitá ani jména ani data, a přece se dějí opět a opět nejen pod historickým časem, nýbrž také uvnitř něho. Vyrážejí jako magma ze zemské kůry.

Abychom zůstali při víně: Alexander musil z Indie ustoupit, zatímco Dionýsos panuje dosud jako bezejmenný Pán slavností. Víno změnilo Evropu silněji než meč. Ještě dnes má platnost jako médium kultických proměn (v eucharistii, pozn. K. V.)

Výměna nových jedů a opojení, i neřestí, horeček a nemocí, postrádá pevná data, kterými se

vtisknou do paměti korunovace nebo rozhodná bitva. Zůstává to v temnu, ve spleti kořenů. Můžeme ony procesy tušit, ale nikoli změřit jejich rozsah nebo proniknout do hloubky.

Když Cortéz 1519 přistál v Mexiku, bylo to pro Evropany zahrnuto do oblasti historie, pro Aztéky do magického světového řádu. Tam je ještě sen silnější než bdělé vědomí, tušení poutá silněji než slovo. Při takových kontaktech se tká zrcadlová síť pohybů tam a zpět, které jsou chápány brzo jako loupež, brzo jako dar, a potom opět vina a odpykání – třeba v oběti: zde Montezuma, tam Maxmilián, oba mexičtí císařové. Pod povrchem se dávají a přijímají zárodky, obrazy, sny ve změně, které ničí kmeny a jiné oplodňují, ale jejichž působení se vymyká exaktnímu popisu a datování.

Ukázka z knihy *Annäherungen. Drogen und Rausch* (Přiblížení. Drogy a opojení) vydané v roce 1970, v níž se již bezmála pětasedmdesátiletý Jünger mj. věnuje – jako „Goethe atomového věku“ – podrobnému líčení vlastních zkušeností s jednotlivými látkami, jejich roztřídění dle geografického původu, včetně protokolů ze společných intoxikací s A. Hoffmannem, objevitelem LSD 25.

Výbor v podobě strojopisného samizdatu vyšel v Praze roku 1981 v překladu Jiřího Němce a Miroslava Petříčka, reedice v Praze 1999 (Tradice budoucnosti).